

అంతర్జాతీయం

ఆర్కిటిక్ విత్తన ఖజానా అభివృద్ధికి నార్వే భారీ పెట్టుబడి

ఆర్కిటిక్ ప్రత్యేక విత్తన ఖజానా మెరుగుదలకోసం 13 మిలియన్ డాలర్లను ఖర్చు చేయనున్నట్లు నార్వే ప్రకటించింది.

- ❖ నార్వేలోని స్వాల్బార్డ్ గ్లోబల్ సీడ్ వాల్ట్ ప్రారంభించి 10 సంవత్సరాలు అయిన సందర్భంగా నార్వే ఈ ప్రకటన చేసింది.

స్వాల్బార్డ్ గ్లోబల్ సీడ్ వాల్ట్

- ❖ ఉత్తర ధ్రువం నుండి 1000 కి.మీ. దూరంలో నార్వే ద్వీప భూభాగం అంతర్జాగంలో స్వాల్బార్డ్ గ్లోబల్ సీడ్ ను 2008లో ఒక జన్యు బ్యాంకుగా ఏర్పాటు చేశారు.
- ❖ ఇది ప్రపంచంలోని ఇతర విత్తనాల బ్యాంకులకు ప్రధాన వనరుగా ప్రారంభించబడింది. ఒకవేళ తమ విత్తన నిక్షేపాలను కోల్పోతే వాటి తాలూకు జన్యువులను అందిస్తుంది.

భారతదేశ విత్తన ఖజానా:

- ❖ 17300 అడుగుల ఎత్తులో హిమాలయాల్లో 'చాంగ్ లో' ప్రాంతంలో భారతదేశపు 5000 విత్తన రకాలు భద్రపరచబడ్డాయి.
- ❖ వివిధ ప్రాంతాలు వివిధ జాతుల నుండి సేకరించి వీటిని భద్రపరిచారు.
- ❖ ఈ ఖజానా నేషనల్ బ్యూరో ఆఫ్ ప్లాంట్ జెనెటిక్ రిసోర్సెస్ (ఇది ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ అగ్రికల్చర్ లో రీసెర్చ్ కిందికి వస్తుంది), డిఫెన్స్ ఇనిస్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఆర్బిట్యూడ్ రీసెర్చ్ (డిఆర్డిఓ పరిధిలో ఉంటుంది)ల జాయింట్ వెంచర్.
- ❖ ఢిల్లీలోని నేషనల్ జీన్ బ్యాంక్ వద్ద భద్రపరిచిన విత్తనాల భద్రతా నకలుగా లేదా అదనపు నిల్వగా దీనిని ప్రారంభించారు.

భారత్ - ప్రపంచం

కాబుల్ శాంతి ప్రతిపాదనకు భారత్ మద్దతు

రెండో కాబుల్ కాన్ఫరెన్స్ లో తాలిబన్ల అణచివేతకు ఆఫ్ఘన్స్తాన్ అధ్యక్షుడు అష్రఫ్ ఘనీ ప్రతిపాదనకు భారత్ మద్దతు తెలిపింది.

- ❖ సాయుధ దళాలు కాల్పులను విరమించి దేశ శాంతి, పునరుజ్జీవన ప్రక్రియలో పాలుపంచుకోవాలని ఆఫ్ఘన్ ప్రభుత్వం పునరుద్ఘాటించింది.
- ❖ ఈ సమావేశానికి 20 దేశాల నుండి, అంతర్జాతీయ సంస్థల నుండి ప్రతినిధులు పాల్గొన్నారు.

భారత్ మద్దతు:

- ❖ భారతదేశం శాంతి చర్యలకు మద్దతిస్తుంది. కాని తాలిబన్ సభ్యులు వారి మద్దతుదార్ల పట్ల వ్యతిరేకంగా చర్యలు తీసుకోవాల్సిన అవసరాన్ని ఉద్ఘాటించింది.

- ❖ తాలిబన్, అమెరికా, చైనా-పాకిస్తాన్లతో కూడిన క్యాడ్రిలేటరల్ కోర్డినేషన్ గ్రూప్ (క్యూసిజి)లతో చర్యలు జరపాలని భారత్ పేర్కొంది.

కాబుల్ కాన్ఫరెన్స్:

- ❖ ఇది ఆఫ్ఘన్ నేతృత్వంలోని ఆఫ్ఘన్ స్వీయ శాంతి ప్రక్రియ.
- ❖ 23 దేశాలు ఈ సమావేశంలో పాల్గొంటాయి. ఈయూ, యూఎన్, నాటో వంటి కూటములు ఆఫ్ఘన్లో శాంతి స్థాపనకోసం చర్యలు జరుపుతాయి.

భారత్-కెన్యాలు మధ్య సవరించిన డిటిఎం

ద్వంద్వ పన్నుల నివారణ ఒప్పందం (డిటిఎం) భారత్, కెన్యాలు మధ్య 1985లో జరిగింది.

- ❖ తదనుగుణంగా డిటిఎంపై ఇరుదేశాలు పునఃచర్యలు జరిపి 2016 జూలై 11న డిటిఎంపై సంతకాలు చేశాయి.
- ❖ అధికారికంగా ఈ సవరించిన డిటిఎం 2018 ఫిబ్రవరి 19న అమలులోకి వచ్చింది.

ముఖ్యాంశాలు:

- ❖ ఇరుదేశాల మధ్య జరిగే పెట్టుబడులు, సాంకేతిక సహకారం మేరకు సవరించిన డిటిఎం కొన్ని పన్ను రేట్లను తగ్గించింది. డివిడెండ్లపై 15 నుంచి 10 శాతానికి, వడ్డీలపై 15 నుంచి 10 శాతానికి, రాయితీలపై 20 నుంచి 10 శాతానికి, రుసుములపై 17.5 నుంచి 10 శాతానికి, నిర్వహణ, వృత్తిపరమైన, సాంకేతిక సేవల కోసం వీటిని తగ్గించింది.
- ❖ సవరించిన డిటిఎం ఒప్పంద ప్రయోజనాలు రెండు దేశాలలో నివసించే వారికి అనుమతించడానికి మూడో దేశ నివాసితుల ద్వారా ఒప్పంద దుర్వినియోగాన్ని నిరోధించడానికి, దేశీయ చట్ట ఉపయోగం ద్వారా పన్ను ఎగవేతను అరికట్టడానికి కొత్త నిబంధనను రూపొందించింది.
- ❖ పన్ను ప్రయోజనాల కోసం బ్యాంకింగ్ సమాచారం సహా సమాచార మార్పిడికి అంతర్జాతీయ ప్రమాణాల మేరకు 'సమాచార మార్పిడి'కై ఆర్టికల్ ను సవరించబడింది.
- ❖ రెండు దేశాల మధ్య పన్ను ఆదాయ దావాలను సేకరించడంలో సహాయం చేయగల కొత్త నిబంధన సవరించిన ఒప్పందంలో చేర్చడం జరిగింది.

డిటిఎం ప్రయోజనాలు:

- ❖ పన్ను ఆధారిత అంశాల్లో పారదర్శకత, పన్ను ఎగవేతను అరికట్టడం, ద్వంద్వ పన్నులను తొలగించడం, పెట్టుబడులకు, సాంకేతికతకు, సేవలకు ఇరుదేశాల మధ్య స్వేచ్ఛా వాతావరణాన్ని కల్పిస్తుంది.

సుస్థిర పట్టణాభివృద్ధి-స్మార్ట్ సిటీస్ కోసం భారత్-జర్మనీల లీవగాహన ఒప్పందం

❖ సమ్మిళిత, భద్రత, విశ్వసనీయ సుస్థిర పట్టణాల రూపకల్పన ఈ ఒప్పందం లక్ష్యం.

❖ భారతదేశంలోని ఎంపిక చేసిన నగరాల్లో స్కార్ట్ సిటీస్ లో గృహ నిర్మాణం గురించిన స్థిరమైన పట్టణ అభివృద్ధి కోసం భావనలను అభివృద్ధి చేయడం.

- ❖ సమీకృత ప్రణాళిక ప్రాంతంలో సుస్థిర పట్టణ అభివృద్ధి
- ❖ సరసమైన ధరలలో గృహ నిర్మాణం
- ❖ తాగునీరు వంటి అవసరాల మేరకు ప్రాథమిక సేవలను అందించడం.
- ❖ వ్యర్థ జలాలు, ఘన వ్యర్థాల నిర్వహణ

వియత్నాం అధ్యక్షుడు భారత్‌లో పర్యటించిన సందర్భంగా భారత్ - వియత్నాం దేశాల మధ్య రక్షణ సంబంధాల బలోపేతం కోసం పౌర అణు సహకారం ఒప్పందం, పోర్టుల అభివృద్ధి ఒప్పందం కుదుర్చుకోవాలని ఇరుదేశాలు నిర్ణయించాయి.

- ❖ ఉత్తర మధ్య వియత్నాంలోని నహెహ్ ప్రావిన్స్‌లో ఒక నౌకాశ్రయ అభివృద్ధికి ఒప్పందం ఉంది.
- ❖ చైనాతో సముద్ర జలాల వివాదం ఉన్న వియత్నాం, ఇతర ఆగ్నేయాసియా దేశాలు దక్షిణ చైనా సముద్రంలో అభివృద్ధిపై ఆలోచనలను మార్పిడి చేసుకునేందుకు ఇరు దేశాలు అంగీకరించాయి.
- ❖ 26 దేశాలతో వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యం కలిగిన వియత్నాంకు భారతదేశం అత్యంత ప్రధానమైన వ్యూహాత్మక భాగస్వామి.

❖ చైనా తన పొరుగు ప్రాంతాలలో వివిధ నిర్మాణాలు, పూర్వాల ద్వారా చొప్పుకుపోవడాన్ని భారత్ ఒక ఆందోళనకరమైన అంశంగా భావిస్తున్న తరుణంలో దక్షిణ చైనా సముద్రం విషయమై ఇప్పటికీ చైనాతో వివాదం కలిగి ఉన్న విరుత్తాం భారత్తో సంబంధాల బలోపేతానికి కృషి చేయడంలో ఈ వర్కటన ప్రాధాన్యత సంతరించుకుంది.

- ❖ మాల్టీవులు, నేపాల్, శ్రీలంక దేశాలలో బెల్ట్ అండ్ రోడ్ ఇనిషియేటివ్లో భాగంగా నౌకదళాలను స్థాపించడం, ఆ దేశాలలో భారీగా పెట్టుబడులు పెడుతున్న నేపథ్యంలో వియత్నాం భారత్‌ల బలోపేతం ముఖ్యమైనది.

ఎన్.డి.బి.తో భారత్ రెండో రుణ ఒప్పందం

ఎడారి ప్రాంతాల కోసం రాజస్థాన్ వాటర్ సెక్షార్ రీస్ట్రక్చరింగ్ ప్రాజెక్టుకు నిధుల కోసం భారత్ న్యూడెవలప్ మెంట్ బ్యాంక్ (ఎన్డిబి) మధ్య రుణ ఒప్పందం కుదిరింది.

- ❖ ఈ ప్రాజెక్టు అమలయ్యే కాలపరిమితి ఆరు సంవత్సరాలు. రాజస్థాన్

❖ మట్టి ట్రాంప్ పైనాస్సింగ్ ఫెసిలిటీ కింద ఎన్డిడితో తొలుత 100 మిలియన్ డాలర్ల రుణ ఒప్పందాన్ని భారత్ కుదుర్చుకుంది.

❖ 1958-63 మధ్య కాలంలో నిర్మించిన 678 కి.మీ. పొడవైన ఇందిరాగాంధీ కాలువను అభివృద్ధి చేస్తారు.

- ❖ నీటి వినియోగంపై జాతీయ రాష్ట్రస్థాయి విధానాల ద్వారా నీటి సంరక్షణ, నీటి వినియోగ సామర్థ్యం పెంపు, నీటిపారుదలను మెరుగుపరచడం.

నౌకాశ్రయాలు, మార్టిన్ (సముద్ర జలాలు) రంగానికి సాంకేతిక సహకారం అందించేందుకుగాను ఐబిఓ చెన్నైలో 'నౌకాశ్రయాలు, జలమార్గాలు, తీరప్రాంతాల కోసం జాతీయ సాంకేతిక కేంద్రం (ఎనీనీసీడబ్ల్యుసి)'కు కేంద్ర షిప్టింగ్ మంత్రిత్వ శాఖ శంకుస్థాపన చేసింది.

❖ షిప్పింగ్ మంత్రిత్వ శాఖ ప్రతిష్ఠాత్మక 'సాగరమాల' కార్యక్రమం కింద దీనిని ఏర్పాటు చేస్తున్నాయి.

- ❖ పోర్ట్స్ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ వాటర్‌వేస్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (ఐడబ్ల్యుఐఐ), ఇతర సంస్థలకు షిప్పింగ్ మంత్రిత్వ శాఖ యొక్క సాంకేతిక విభాగంగా ఇంజనీరింగ్, సాంకేతిక సాయాన్ని అందిస్తుంది.
- ❖ సముద్రాలు, తీరప్రాంతాలు, ఎక్స్‌పిరియన్ ప్రవాహాలు, అవక్షేప రవాణా, మార్పొడై నవిక్స్, నావిగేషన్, డ్రెడ్జింగ్, పోర్ట్-కోస్ట్ ఇంజనీరింగ్ నిర్మాణం, బ్రేక్ వాటర్స్ 2డి, 3డి నమూనాలపై అనువరత పరిశోధన చేపడుతుంది.

❖ షిప్పింగ్ మంత్రిత్వ శాఖ, ఐడబ్ల్యుఐఐ, పెనెద్ద నౌకాశ్రయాల పరస్పర నిధుల వాటాతో రూ.70.53 కోట్లతో దీనిని ఏర్పాటు చేస్తున్నారు.

- ❖ మూడు సంవత్సరాలలో స్వయం సమృద్ధి సాధించనుంది.

❖ 7500 కి.మీ. సముద్ర తీర ప్రాంతం కలిగిన భారతదేశంలో తీరం వెంబడి నౌకాశ్రయాలను అభివృద్ధి చేయటం ఈ కార్యక్రమం ఉద్దేశం.

- ❖ ప్రధాన ఆర్థిక కేంద్రాలతో అంతర్ నమూనా పరిష్కారాలు, మెరుగైన అనుసంధానంతో నూతన అభివృద్ధి ప్రాంతాలను ఇది అభివృద్ధి చేస్తుంది.
- ❖ ప్రస్తుత నౌకాశ్రయాలను ప్రపంచస్థాయి నౌకాశ్రయాలుగా తీర్చిదిద్దుతుంది. వీటితోపాటు కొత్త వాటిని అభివృద్ధి చేస్తుంది.
- ❖ దీనిలో మూడు కీలక భాగాలు కలవు. 1. నౌకాశ్రయాల ఆధునీకరణ 2. సమర్థమైన నిపుణుణుల వ్యవస్థ 3. తీరప్రాంత ఆర్థిక అభివృద్ధి

డిఫెన్స్ అండ్ సెక్యూరిటీ

భారత్-నేపాల్ మధ్య సైనిక విన్యాసాలు సూర్యకిరణ్

భారత్-నేపాల్ సైన్యాలు ఉత్తరాఖండ్ పిఠోర్ ఘాట్ లో ఉమ్మడి సైనిక విన్యాసాలు చేపట్టాయి.

- ❖ అటవీ యుద్ధ విధానాలు, ఉగ్రవాద వ్యతిరేక పోరాటం, విపత్తు నిర్వహణ కార్యకలాపాలు వంటివి దీనిలో ప్రదర్శించారు.
- ❖ సూర్యకిరణ్ పేరుతో భారత్-నేపాల్ మధ్య జరిగిన ఈ విన్యాసాలు 13వ విన్యాసాలు.

ఉమ్మడి విన్యాసాలు:

- ❖ ఇవి వార్షికంగా ఇరుదేశాల మధ్య సాధారణంగా జరిగే విన్యాసాలు.
- ❖ 12వ సూర్యకిరణ్ సైనిక విన్యాసాలు 2017లో ఖాట్మండులో జరిగాయి.

పశ్చిమ లెహార్ (ఎక్స్ పిఎల్-18)

భారత్ నావికాదళానికి చెందిన పశ్చిమ నౌకాదళ కమాండర్ 'పశ్చిమ లెహార్' అనే భారీ విన్యాసాలను అరేబియా సముద్రంలో ముగించింది.

- ❖ ఈ విన్యాసాలు పశ్చిమ నౌకాదళ కార్యాచరణ సంసిద్ధతను పరీక్షిస్తుంది. దాని కార్యాచరణ ప్రణాళికను వ్యక్తపరుస్తుంది.
- ❖ ఎక్స్ పిఎల్-2018 అనేది భారతదేశంలోని పశ్చిమ సముద్ర తీరంపై ప్రతికూల సముద్ర పరిస్థితులలో కార్యాచరణ ప్రణాళికలు, యుక్తిని పరీక్షించడం, పునరుద్ధరించడం వంటివాటిని నిర్వహిస్తుంది.

పర్యావరణం

ప్రపంచ ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా కేవలం 13 శాతం పులి సంరక్షణ కేంద్రాలు

పులుల సంరక్షణ ప్రాంతాల సర్వే:

- ❖ మొత్తం 100కు పైగా పులి సంరక్షణ కేంద్రాల్లో కేవలం 13 శాతం మాత్రమే ప్రపంచ ప్రమాణాలకు తగ్గట్టు ఉన్నాయని సర్వే గుర్తించింది.
- ❖ కన్వర్వేషన్ అస్యూర్డ్/టైగర్ స్టాండర్డ్స్ భాగస్వామ్యంలో భాగమైన 11 పెద్ద పరిరక్షణ సంస్థలు, దేశాలు 100కు పైగా పులి సంరక్షణ ప్రాంతాలపై ఈ సర్వేలో పాలుపంచుకున్నాయి.

ఇతరంశాలు:

- ❖ ప్రపంచ వన్యప్రాంత పులుల యొక్క సుమారు 70 శాతాన్ని ఈ సర్వేలో భాగస్వామ్యం చేశారు.
- ❖ దీనిలో 1/3వ వంతు ప్రాంతం పులులను తీవ్రంగా కోల్పోతుంది మరియు ఈ ప్రాంతాలు ఎక్కువగా ఆగ్నేయాసియాలో ఉన్నాయి.
- ❖ సర్వే ప్రకారం పులులకు అతిపెద్ద ముప్పు ఫోబింగ్ (అక్రమ రవాణా) అయినప్పటికీ 85 శాతం పులి సంరక్షణ కేంద్రాలు ఇటువంటి చర్యలను అడ్డుకునే సామర్థ్యాన్ని కలిగి లేవు.
- ❖ ఆగ్నేయాసియాలోని 61 శాతం ప్రాంతం పరిమిత పోబింగ్ ఎన్ ఫోర్స్ మెంట్ ను కలిగి ఉంది.

దీర్ఘకాలిక అస్యూర్డ్ టైగర్ స్టాండర్డ్స్:

- ❖ దీర్ఘకాలిక పులి సంరక్షణ కోసం రక్షిత ప్రాంత నిర్వాహకులు, అంతర్జాతీయ నిపుణుల సంఘాలు, పులుల సంరక్షణ ప్రాంతాలకు తోడ్పాటునందించేందుకు రూపొందించిన ప్రమాణాలు, విధానాల ఒక అక్రిడియేషన్ పథకం.
- ❖ పులుల సంరక్షణ ప్రాంతాలు లేదా నెట్ వర్క్ లకు పులులను కాపాడేందుకు గల అవకాశాలను ఇది అందజేస్తుంది.
- ❖ 7 పరిరక్షణ నిర్వహణ మూలసూత్రాలను, తరువాత పులుల సంరక్షణ ప్రాంతాల సమర్థనీయ పాలనకు 17 అంశాలను కలిగి ఉంది.

జాతీయాంశాలు

150 శాతంపైగా ఆక్యుపెన్సీ ఉన్న జైళ్ళ వివరాలను కోరిన సుప్రీంకోర్టు

గత ఏడాది డిసెంబర్ 31వ తేదీ నాటికి జైళ్లలో 150 శాతం పైగా ఆక్యుపెన్సీ కలిగి సామర్థ్యానికి మించిన ఖైదీలతో సతమతమవుతున్న జైళ్ళ సమస్యల గూర్చి పట్టించుకోవాలని నేషనల్ లీగల్ సర్వీసెస్ అథారిటీ (ఎన్ఎల్ఎస్ఎ)ను సుప్రీంకోర్టు కోరింది.

- ❖ సుప్రీంకోర్టు ఓపెన్ జైళ్ళపై రాష్ట్ర/కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాల అభిప్రాయాలను స్వీకరించింది. దీంతోపాటు అండర్ ట్రయల్ రివ్యూ కమిటీ (యుటిఆర్సి)కోసం ప్రామాణిక విచారణ ప్రక్రియలకు చెందిన అంశాలను వినడానికి అంగీకరించింది.

నేపథ్యం:

- ❖ దేశవ్యాప్తంగా 1382 ఖైదీలు అమానవీయ సంఘటనలను ఎదుర్కొంటున్న అంశాలకు సంబంధించి సుప్రీంకోర్టు విచారణ చేపట్టింది.

యుటిఆర్సి:

- ❖ వీటిని ప్రతి జిల్లాలో ఏర్పాటు చేస్తారు. అండర్ ట్రయల్స్ (విచారణలో ఉన్న) ఖైదీలను విడుదల చేయాలని సిఫార్సు చేస్తుంది.
- ❖ అంతేగాక తమ శిక్షను పూర్తి చేసుకున్న ఖైదీలు లేదా బెయిల్ లేనదా రిమిషన్ పొందిన ఖైదీల విడుదలకు సిఫార్సు చేస్తుంది.

ఓపెన్ ప్రిజన్స్:

- ❖ సెమి-ఓపెన్ ప్రిజన్స్ లేదా ఓపెన్ ప్రిజన్స్ జైలు బయట పని చేసేందుకు జీవనోపాధిని సంపాదించుకునే అవకాశం పొందేవారు.
- ❖ ఖైదీల మానసిక క్షోభను తగ్గించటం కోసం సమాజానికి వారిని దగ్గర చేయడం ఈ భావన ఉద్దేశం.

సంస్కరణల ఆవశ్యకత:

- ❖ ఎన్ హెచ్ఆర్సి గణాంకాల ప్రకారం కుటుంబాల, స్నేహితుల నుండి దూరంగా ఉండటం మూలంగా బయటవారి కంటే ఖైదీలలో 50 శాతం అధికంగా ఆత్మహత్యలకు పాల్పడే స్వభావానికి అవకాశం ఉన్నట్లు తేలింది.
- ❖ సాధారణ ప్రజానీకంలో ప్రతీ లక్ష మందికి ఆత్మహత్య రేటు 11 శాతం ఉండగా జైలులో ఖైదీల సగటు ఆత్మహత్య రేటు 16.9 శాతంగా ఉంది.
- ❖ భారతీయ జైళ్లలో మూడు దీర్ఘకాలిక నిర్వాహాత్మక అవరోధాలు ఉన్నాయి. అవి 1.జైళ్లలో సామర్థ్యానికి మించిన ఖైదీలు 2.అవగాహన లేకపోవడం 3.తక్కువ నిధులు 4.జైలు అధికారుల అత్యధిక వేకన్సీ

పాటి & గవర్నెన్స్

నీలిరంగు 'బాల్ ఆధార్' ఆవిష్కరణ

ఆధార్ కార్డులను జారీ చేసే ప్రాధికార సంస్థ యునికస్ ఐడెంటిఫికేషన్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (యుఐడిఎఐ) ఐదు సంవత్సరాల లోపు చిన్నారుల కోసం 'బాల్ ఆధార్'ను జారీ చేయనుంది.

ముఖ్యాంశాలు:

- ❖ ఇప్పటికీ నడుస్తున్న ఆధార్ రంగుకు భిన్నంగా బాల ఆధార్ నీలి రంగులో ఉండనుంది.
- ❖ ఇది తల్లిదండ్రులలో ఒకరి ఆధార్ కు అనుసంధానమై ఉంటుంది.
- ❖ కనుబొమ్మలు, వేలిముద్రల స్కానింగ్ వంటి బయోమెట్రిక్ వివరాలను సేకరించరు. అంతేగాక ఒకసారి 5 సంవత్సరాలు దాటిన చిన్నారులకు బయోమెట్రిక్ వివరాలతో కూడిన సాధారణ ఆధార్ ను అందజేస్తారు.
- ❖ చిన్నారులు ఎదిగే క్రమంలో ప్రభుత్వ ఉపకార వేతనాలు, ఉన్నత విద్యా గ్రాంట్లు పొందడానికి ఇది అవసరమవుతుంది.
- ❖ 5 సంవత్సరాలు దాటిన తరువాత బాల ఆధార్ నుండి సాధారణ ఆధార్ కు మార్చేందుకు ఆధార్ నిబంధనలు తప్పనిసరి.

పెన్సిస్టెడ్ మేనేజ్మెంట్ బిల్లు

మొక్కల రసాయన విభాగానికి సంబంధించి దాదాపు 50 ఏళ్ళ కిందటి చట్టం స్థానంలో కేంద్రం కొత్త ముసాయిదా పెన్సిస్టెడ్ మేనేజ్మెంట్ బిల్లు 2017ను విడుదల చేసింది.

- ❖ పురుగుమందుల సురక్షిత ఉపయోగాన్ని ప్రోత్సహించే దిశగా ప్రతిపాదించిన ఈ బిల్లు పురుగుమందుల తయారీ, తనిఖీ, పరీక్షలు పంపిణీని నియంత్రించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

పెన్సిస్టెడ్ మేనేజ్మెంట్ బిల్లు 2008:

- ❖ పురుగుమందుల నియంత్రణ, తయారీ, వినియోగం, డిస్పాజిట్ (పారవేయడం) సంబంధించిన అంశాలపై ప్రభుత్వానికి సలహా ఇవ్వడానికి 'సెంట్రల్ పెన్సిస్టెడ్ బోర్డు'ను ఏర్పాటు చేయాలని బిల్లు ప్రతిపాదించింది.
- ❖ పురుగుమందుల నమోదుకు రిజిస్ట్రేషన్ కమిటీని ఏర్పాటు చేయాలని బిల్లు వివరించింది.
- ❖ ఆహార భద్రత - ప్రమాణాల చట్టం 2006 కింద వివరించిన పంటలు, వస్తువులపై తమ అవశేషాలను మోతాదుకు మించి అవక్షేపించే మందులు తప్ప వేరే ఎటువంటి పురుగుమందులు నమోదు కాలేదు.
- ❖ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల చేత నిర్వహించేలా పురుగు మందుల డిస్ట్రిబ్యూటర్లు, రిటైలర్లు, తయారీదారులకు లైసెన్సు మంజూరుకు విధాన ప్రక్రియను ఏర్పరుస్తుంది.

పెన్సిస్టెడ్:

- ❖ వ్యవసాయ పంటలు లేదా జంతువుల మేతలో తెగుళ్ళను నాశనం చేయడానికి లేదా నియంత్రించడానికి ఉపయోగించే పదార్థంగా ఒక పురుగు మందును ఈ బిల్లు నిర్వచిస్తుంది.
- ❖ ఆరోగ్య సంరక్షణ వంటి వ్యవసాయేతర ప్రయోజనాలకు ఉపయోగించే పురుగుమందులు ఈ నిర్వచనం నుండి మినహాయించబడ్డాయి.

సమస్యలు:

- ❖ కంపెనీల మార్కెటింగ్ పురుగు మందులపై జరిమానా నిబంధనలను అమలు చేయడంలో కీలక సమస్యలను గూర్చి వివరించనందున రైతులు బిల్లును వ్యతిరేకిస్తున్నారు.
- ❖ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు నియమ నిబంధనలు, రిజిస్ట్రేషన్ అధికారాలను ఈ బిల్లు సులభతరం చేయలేదు.

పథకాలు

గోబర్-ధన్ యోజన

వ్యర్థాల నుండి సంపదను పొందేలా ప్రభుత్వం తాజాగా ప్రవేశపెట్టిన గోబర్-ధన్ (గాల్వనైజింగ్ ఆర్గానిక్ బయో ఆగ్రో రిసోర్సెస్) పథకం కింద ఆవు పిడకలను వ్యవసాయ వ్యర్థాల వ్యాపారం కోసం ప్రభుత్వం ఆన్లైన్ ప్లాట్ఫామ్ను ప్రారంభించింది.

గోబర్-ధన్ యోజన:

- ❖ ఫిబ్రవరి 1న బడ్జెట్ ప్రసంగం సందర్భంగా తొలిసారిగా ఆర్థిక మంత్రి అరుణ్ జైట్లీ గాల్వనైజింగ్ ఆర్గానిక్ బయో ఆగ్రో రిసోర్సెస్ ధన్ (గోబర్-ధన్) పథకాన్ని ప్రకటించారు.
- ❖ ఆవుల పేషెడ, వ్యవసాయ క్షేత్రాల్లోని ఘన వ్యర్థాలను కంపోస్ట్ (ఎరువు)గా, బయోగ్యాస్ (జీవ ఇంధనం), బయో సీఎన్జి (జీవ-సహజ వాయువు)గా మార్చేందుకు ఈ పథకాన్ని రూపొందించారు.
- ❖ ఇది గ్రామాలను పరిశుభ్రంగా ఉంచేందుకు దాంతో పాటు రైతుల ఆదాయాన్ని రెట్టింపు చేసేందుకు తోడ్పడుతుంది.
- ❖ ఇది 2018 ఏప్రిల్ నుండి అమలులోకి రానుంది.
- ❖ 2018 డిసెంబర్ నాటికి 300 ఓడిఎఫ్ (బహిరంగ మల వినర్షన రహిత) జిల్లాలకు దీనిని అమలు చేస్తారు. మిగతా మొత్తం జిల్లాలు 2019 అక్టోబర్ నాటికి దీని పరిధిలోకి వస్తాయి.
- ❖ 621 నమోదిత డైరీలు (పాడి పరిశ్రమలు) ఈ పథకం కింద వస్తాయి. సగటున 400 ఆవులు గల 5000 గోశాలలు ఈ పథకం ద్వారా లబ్ధి పొందనున్నాయి.

అమ్మ - ద్విచక్ర వాహన పథకం

తమిళనాడు మాజీ ముఖ్యమంత్రి జయలలిత 70వ జయంతి సందర్భంగా ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ 'అమ్మ ద్విచక్ర వాహన పథకం'ను ప్రారంభించారు.

- ❖ ఈ పథకం కింద ప్రతి లబ్ధిదారు ద్విచక్ర వాహన ధరలో 50 శాతం లేదా రూ.25వేలను రాయితీగా పొందుతారు.
- ❖ ఇది ప్రతీయేటా ఒక లక్ష మంది మహిళా కార్మికులకు వర్తిస్తుంది.
- ❖ లబ్ధిదారులు ప్రైవేటు రంగంలో అకౌంటెంట్, సేల్స్ పర్సన్, అసిస్టెంట్గా పనిచేసే మహిళా ఉండాలి.

సృజన్

635 రైల్వే స్టేషన్లను అభివృద్ధి చేసే ఆలోచనతో రైల్వే మంత్రిత్వ శాఖ సృజన్ (స్టేషన్ రిజువేషన్ త్రూ జాయిన్ యాక్షన్ - ఉమ్మడి కార్యాచరణ ద్వారా స్టేషన్ల పునరుద్ధరణ) అనే పోటీ పథకాన్ని ప్రారంభించింది.

- ❖ ఇండియన్ రైల్వే స్టేషన్స్ డెవలప్మెంట్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్

(ఐఆర్ఎస్డిఎస్) దీనిని ఆవిష్కరించింది.

- ❖ సృజన్ పోటీలో విజేతలు తమ ఆలోచనలకు ధృవీకరణ పత్రాన్ని పొందుతారు.
- ❖ లోగో పోటీకి రూ.75000, ట్యాగ్లైన్ పోటీకి రూ.75000 విజేతలు అందుకుంటారు.

సాసెటీ

హెచ్ఐవి/ఎయిడ్స్ బాధితులకు వైరల్ లోడ్ టెస్టింగ్

హెచ్ఐవి/ఎయిడ్స్ వ్యాధితో బాధపడుతున్న చికిత్స పొందుతున్న 1.2 మిలియన్ల మందికి ఏడాదికి కనీసం ఒక్కసారైనా ఉచితంగా వైరల్ లోడ్ టెస్టింగ్ను కల్పించాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక పథకాన్ని ప్రారంభించింది.

వైరల్ లోడ్ టెస్టింగ్:

- ❖ వ్యాధి సోకిన రోగుల రక్తంలో హెచ్ఐవి పరిమాణాన్ని గణించడాన్ని వైరల్ లోడ్ అంటారు.
- ❖ వైరల్ లోడ్ టెస్ట్ అనేది దేహంలో ఎంత మొత్తం వైరస్ ఉందో తెలుపుతుంది.
- ❖ యాంటిరిట్రో వైరల్ థెరపి (ఎఆర్టి) యొక్క ప్రభావాన్ని పర్యవేక్షించేందుకు ఈ పరీక్ష ఉపయోగపడుతుంది.
- ❖ హెచ్ఐవి జనాభా మెటీరియల్ (ఆర్ఎన్ఎ)లు దేహంలో ఎంత ఉంటుందో తెలుపుతుంది.

పరీక్ష ప్రాముఖ్యత:

- ❖ హెచ్ఐవితో బాధపడుతున్న వారికి ఈ పరీక్ష నిర్వహించడం వలన ఔషధ వినియోగాన్ని అంచనా వేయడం, శాస్త్రీయతను కల్పించడం, దీర్ఘకాలికంగా జీవించేందుకు ఉపయోగపడుతుంది.
- ❖ తొలిసారి చికిత్సలో వైఫల్యాన్ని గుర్తించడానికి ఎ.ఆర్.టి. వైద్య అధికారులకు వైరల్ లోడ్ టెస్టింగ్ ఉపయోగపడుతుంది. ఔషధాలకు నిరోధకతను వృద్ధి పరచడం నుండి పిఎల్హెచ్ఐవిను కాపాడుతుంది.
- ❖ 'మిషన్ సంపర్క'ను బలోపేతం చేసేందుకు సహాయపడుతుంది.

నేపథ్యం:

- ❖ యూఎన్ఎయిడ్స్ ప్రకారం దక్షిణాఫ్రికా, నైజీరియా తర్వాత ఎయిడ్స్ వ్యాధిగ్రస్తులు అధికంగా గల దేశం భారతదేశం.
- ❖ 2017 జులైలో విడుదలైన నివేదిక వివరించిన దాని ప్రకారం 2016లో యాంటి రెట్రోవైరల్ థెరపి (ఎ.ఆర్.టి.) తీసుకుంటున్న వారు 49 శాతం మాత్రమే.
- ❖ 2016 నాటికి భారత్లో 2.1 మిలియన్ల మంది హెచ్.ఐ.వి. వ్యాధిగ్రస్తులు ఉండగా ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఇది 36.7 మిలియన్లు.
- ❖ కేంద్ర ఆరోగ్య మంత్రిత్వ శాఖ ప్రకారం 1.2 మిలియన్ పీఎల్హెచ్ఐవి 530 ఎ.ఆర్.టి. కేంద్రాల నుండి ఉచిత వైద్య చికిత్సను పొందుతున్నారు.

ఉన్నత విద్యాసంస్థల కోసం ప్రభుత్వ రుణాల్లో 25 శాతం వివరాలు పొందవచ్చు

కేంద్రం ద్వారా నడుపుతున్న అన్ని విద్యా సంస్థల కోసం నూతన నిధి నమూనా పథకం 'రివైటలైజింగ్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ అండ్ సిస్టమ్స్ ఇన్ ఎడ్యుకేషన్ (ఆర్ఐఎస్ఐ) కింద ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ (ఐఐటి)లు భారీ మొత్తంలో రుణాలు పొందవచ్చని ప్రభుత్వం తెలిపింది.

రైజ్ (ఆర్ఐఎస్ఐ) పథకం:

- ❖ 2017-18 బడ్జెట్లో ప్రకటించారు.
- ❖ ప్రభుత్వ ఉన్నత విద్యా సంస్థలకు తక్కువ వడ్డీ రుణాలు సమకూర్చటం కోసం ప్రారంభించారు.
- ❖ ఈ పథకం కింద కేంద్రీయ విశ్వ విద్యాలయాలు, ఐఐటిలు, ఐఐఎలు, ఎన్ఐటిలు, ఐఐఎస్ఈఆర్లు వంటి కేంద్ర నిధులతో నడిచే విద్యా సంస్థలు తమ విస్తరణ నూతన అవస్థాపనా సౌకర్యాల అభివృద్ధికి రాబోయే 4 సంవత్సరాల కోసం రూ.1 లక్ష కోట్ల కార్పస్ నుండి రుణాలను పొందవచ్చు.
- ❖ ఇది పునర్నిర్మించిన హయ్యర్ ఎడ్యుకేషన్ ఫైనాన్సింగ్ ఏజెన్సీ అనే బ్యాంకింగేతర ఆర్థిక సంస్థ ద్వారా రుణం పొందుతుంది.
- ❖ 'రైజ్' పథకం కింద కేంద్రీయ నిధుల సంస్థలలో అవస్థాపనా సౌకర్యాల అభివృద్ధి కోసం ఆర్థిక సహాయం అనేది హెఫా (హెచ్ఐఎఫ్ఎ) పరిధిలోనే జరగాలి.

హెచ్ఐఎఫ్ఎ (హెఫా):

- ❖ ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకు (కెనరా బ్యాంకు)తో కలిసి 2016 సెప్టెంబర్లో స్పెషల్ పర్పస్ వెహికల్ (ఎస్పివి)గా కేంద్ర కేబినెట్ హెఫాకు ఆమోదం తెలిపింది.
- ❖ దీనిని ప్రారంభ అధికారిక పాలనా మూలధనం రూ.2000 కోట్లు. దీనిలో ప్రభుత్వ ఈక్విటీ రూ.1000 కోట్లు.
- ❖ ఇది గుర్తింపు పొందిన ప్రమోటర్లు, మానవ వనరుల అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖచే సంయుక్తంగా నడుపబడుతుంది.
- ❖ అన్ని కేంద్రీయ నిధులతో నడిచే ఉన్నత విద్యాసంస్థలు హెఫాలో సభ్యులుగా చేరేందుకు అర్హులు.

పర్యావరణం

ఔషధ మొక్కలపై సమన్వయ కేంద్రం

ఔషధ మొక్కలపై సమన్వయ కేంద్రంగా లక్నోలో సెంట్రల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడిసిన్ అండ్ యూరోమాటిక్ ప్లాంట్స్ (సిఐఎఎపి) కోసం హిందూ మహాసముద్ర రిమ్ అసోసియేషన్ (ఐఓఆర్ఎ)కు చెందిన రీజనల్ సెంటర్ ఫర్ సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ ట్రాన్స్ఫర్ (ఆర్ఐఎస్ఐటి)తో కౌన్సిల్ ఆఫ్ సైంటిఫిక్ అండ్ ఇండస్ట్రియల్ రీసెర్చ్ (సిఎస్ఐఆర్) అవగాహన ఒప్పందం కుదుర్చుకుంది.

- ❖ ఇది ముఖ్యమైన ఔషధ మొక్కల సమాచారాన్ని నిక్షిప్తం చేస్తుంది.

ప్రాముఖ్యత:

- ❖ ఐఓఆర్ఎ సభ్యదేశాల ప్రజల సంక్షేమం కోసం ఔషధ మొక్కలకు సంబంధించిన సంప్రదాయ విజ్ఞానంలో సహకారాన్ని పెంపొందించుకునేందుకు ఈ సమన్వయ కేంద్రం దోహదపడుతుంది.

ఐఓఆర్ఎ:

- ❖ ఇండియన్ ఓసియన్ రిమ్ అసోసియేషన్ (ఐఓఆర్ఎ)ను గతంలో ఇండియన్ ఓసియన్ రిమ్ ఇనిషియేటివ్ అండ్ ఇండియన్ ఓసియన్ రిమ్ అసోసియేషన్ ఫర్ రీజనల్ కోపరేషన్ (ఐఓఆర్-ఎఆర్సి)గా పిలిచేవారు.
- ❖ ఇది హిందూ మహాసముద్ర తీరం వెంబడి గల వివిధ దేశాలతో కూడిన అంతర్జాతీయ సంస్థ.
- ❖ దీనిలో 21 సభ్యదేశాలు, 7 డైలాగ్ పార్ట్నర్స్ ఉన్నాయి.
- ❖ ఐఓఆర్ఎ సమన్వయ సచివాలయం మారిషస్‌లోని ఎటెనెలో ఉంది.

అన్య దేశ చేపల దిగుమతి నిర్వహణ ప్రణాళిక కోసం ఎన్‌బిఎ పిలుపు

భారతదేశ స్థానిక చేప జాతులకు ముప్పు వాటిల్లే విధంగా పరాయి దేశ చేపల దిగుమతుల పెరుగుదలపై ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తూ 'నేషనల్ బయోడైవర్సిటీ అథారిటీ (ఎన్‌బిఎ) ప్రధాన ఓడరేవులలో విమానాశ్రయాల వద్ద నిర్దిష్ట సౌకర్యాలను కల్పించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరింది.

ఆందోళన:

- ❖ భారత ప్రభుత్వం కేటవలం 92 రకాల ఇతర దేశీయ చేప జాతులకు మాత్రమే దిగుమతి అనుమతి కల్పించగా వాస్తవంగా అది 200-300 జాతుల వరకూ ఉంటోంది.
- ❖ ఇన్వేసివ్ ఏలియన్ స్పీసిస్ (ఐఎఎస్-విదేశీ ఆక్రమణ జాతులు) భారీ మార్కెట్ కారణంగా భారతదేశ జల జీవ వైవిధ్యానికి ముప్పు ఏర్పడుతోంది.
- ❖ అనేక అధ్యయనాలు ఈ అన్య దేశ చేపల జాతులు జీవవైవిధ్య ప్రాంతాలు (పశ్చిమ కనుమలు), లోతట్టు జల వ్యవస్థలలో అక్రమంగా ప్రవేశపెట్టబడినట్లు తెలుపుతున్నాయి.

ఇన్వేసివ్ ఏలియన్ స్పీసిస్ జాతీయ జాబితా:

- ❖ సెంటర్ ఫర్ బయోడైవర్సిటీ అండ్ పాలసీ అండ్ లా (నిఇబిపిఓఎల్) కింద నేషనల్ బయోడైవర్సిటీ అథారిటీ అనేది ఇన్వేసివ్ జాతుల జాతీయ జాబితాను రూపొందించేందుకు ప్రయత్నిస్తోంది.
- ❖ వివిధ విభాగాల ఆధారంగా జాతీయ ఐఎఎస్ జాబితాను రూపొందించేందుకు శాస్త్రీయ సంస్థ ఏది కూడా ప్రయత్నించటం లేదు.

ఎన్‌బిఎ:

- ❖ భారతదేశ బయోలాజికల్ డైవర్సిటీ (జీవవైవిధ్య) చట్టం (2002)ను అమలు చేసేందుకు భారత ప్రభుత్వం 2003లో నేషనల్ బయోడైవర్సిటీ అథారిటీ (ఎన్‌బిఎ)ని ఏర్పాటు చేసింది.
- ❖ ఎన్.బి.ఎ. అనేది చట్టబద్ధ సంస్థ.
- ❖ జీవ సంబంధ వనరుల వినియోగానికి సంబంధించి సుస్థిర వినియోగం, పరిరక్షణ అంశాలపై భారత ప్రభుత్వానికి సలహాపూర్వక నియంత్రణ పూర్వక విధులను, సదుపాయాల బాధ్యతలను ఎన్.బి.ఎ. నిర్వహిస్తుంది.

నివేదికలు

ఇంక్లాజివ్ ఇంటర్నెట్ ఇండెక్స్ 2018

ఎకనమిస్ట్ ఇంటలిజెంట్ యూనిట్ (ఇఐయు) విడుదల చేసిన ఇంక్లాజివ్ ఇంటర్నెట్ ఇండెక్స్ 2018లో మొత్తం 86 దేశాలకుగాను భారత్ 47వ స్థానం పొందింది.

- ❖ సోషల్ మీడియా దిగ్గజం ఫేస్‌బుక్ ద్వారా ఈ ఐఐయు నిర్వహించబడుతుంది.
- ❖ ఈ ఏడాది మొత్తం ప్రపంచ జనాభాలో 91 శాతాన్ని ఈ నివేదిక కవర్ చేసింది. 2017లో 75 దేశాలకు స్థానాలు ఇవ్వగా ఈ ఏడాది 86 దేశాలకు పెంచారు.
- ❖ లభ్యత, భరించదగిన, ఔచిత్యం, సంసిద్ధత అనే నాలుగు విభాగాల ఆధారంగా జాతీయ స్థాయి ఇంటర్నెట్ ఇంక్లాజివ్‌ను అందిస్తుంది.

ఇతర దేశాలు:

- ❖ తొలి స్థానంలో స్వీడన్ నిలవగా దాని తరువాత సింగపూర్, అమెరికా, డెన్మార్క్, దక్షిణ కొరియాలు టాప్-5 దేశాలుగా స్థానాలు పొందాయి.
- ❖ కింది నుండి ఐదు దేశాలు కాంగో (86), మలావి, మడగాస్కార్, లైబీరియా, బుర్కినాఫాసో